

עד שיבא אמן מפי הצבור. פירש ר"י אע"ג דלמרינן בפרק
שלשה שאכלו (ברכות דף מו.) אין הוצע רשאי לזנוע עד שיכלה
אמן מפי העוין ואמר רב חסדא מפי רוב העוין דכל העונה אמן
יותר מדאי אינו אלא טועה מיהו לענין ברכת כהנים כיון דמשום
לשמעיה הוא לא משמע כל זמן

מה שהבטחתנו. שחסיס על ידינו דכתיב ואני אברכס (במדבר ו):
לכוף קשרי אלזעוהיס. שפוטטין אלזעוהיס. שמזכרין ולאחר
גממרו סוגרין אגרוף שלהם כשאר בני אדם. קשרי אלזעו הם החליות
שכופפין ופוטטין בהם: אין הקורא. שליח צבור שקורא כהנים
שיחזירו פניהם לברך: אמן. של ברכת

(א) ובר"ק ינבא"ש בפרק
הקורא את המגילה עומד
וכן צבור א"מ"י קמט ליתא
לכך שני מינות ויח
מקומו וכן נראה מפ"ש"י
דכלא ד"ה אינא פיתחא וכו'
על ה"ה נרמס הכי ועין
ב"י ומתפלל פר"י מנחל
על דרך יו"ט. (ב) ע"א.

תורה אור השלם

1. השקפה ממעין קדשך מן השמים וברך את עמך את ישראל ואת האדמה אשר נתת לנו כאשר שבעת לאבותינו ארץ זבת חלב ודבש. דברים כו טו
2. אהר"י אלהיכם תלכו ואחר חזקא ואת מצותיו תשמרו ובקלו תשמרו ואחרו תעבדו וכו' דברים יג ה
3. ברכו ה' מלאכיו גברי כח עשי דברו לשמע בקול דברו: תהלים קכ
4. שיר הפעולות הבה ברוך את ה' כל עבדי ה' הממדים בבית ה' בלילות: תהלים קלד א
5. ברוך ה' מציון שבו ירושלים הללו יה: תהלים קלח כא
6. יברך ה' מציון עשה שמים וארץ: תהלים קלד ג
7. אם עונינו ענו בך רבו עשה למען שמוך כי רבו משבתינו לך חטאנו: ירמיהו יד ז
8. מקוה ישראל מושיעו בעת צרה לפנה תהיה כגון בארץ ובארת נטה ללחן: ירמיהו יד ח

ההלים קכ

ההלים קכ
ההלים קכ
ההלים קכ

ההלים קכ
ההלים קכ
ההלים קכ
ההלים קכ

הגהות הב"ח

(א) הש"י ד"ה לעקור וכו' ובשיכלה הדיבור מפי הקורא מברכים אט:

גליון הש"ס

נ"ב פ"ג כבוד צבור. מגילה דף כד ע"ב יומא ע ע"א גליון דף ס ע"ב:

מה שהבטחתנו: השקפה ממעון קדשך מן השמים וגו' אמר רב חסדא אין הכהנים רשאים לכוף קשרי אצבעותיהן עד שיחזרו פניהם מן הצבור א"ר זירא א"ר חסדא אין הקורא רשאי לקרות כהנים עד שיכלה אמן מפי הצבור ואין הכהנים רשאים להתחיל בברכה עד שיכלה דיבור מפי הקורא ואין הצבור רשאים לענות אמן עד שתכלה ברכה מפי הכהנים ואין הכהנים רשאים להתחיל בברכה אחרת עד שיכלה אמן מפי הצבור ואמר רבי זירא אמר רב חסדא אין הכהנים רשאים להחזיר פניהם מן הצבור עד שיתחיל שליח צבור בשום שלום ואין רשאים לעקור רגליהם ולילך עד שיגמור שליח צבור שום שלום וא"ר זירא אמר רב חסדא אין הצבור רשאים לענות אמן עד שתכלה ברכה מפי הקורא ואין הקורא רשאי לקרות בתורה עד שיכלה אמן מפי הצבור ואין המתרגם רשאי להתחיל בתרגום עד שיכלה פסוק מפי הקורא ואין הצבור רשאים להתחיל בפסוק אחר עד שיכלה תרגום מפי המתרגם אמר רבי תנחום א"ר יהושע בן לוי להמפטיד בנביא צריך שיקרא בתורה תחילה ואמר רבי תנחום אמר רבי יהושע בן לוי אין המפטיד רשאי להפטיד בנביא עד שישלל ס"ת ואמר רבי תנחום אמר רבי יהושע בן לוי יצא צבור רשאי להפשיט את התיבה בצבור מפני כבוד צבור ואמר רבי תנחום אמר רבי יהושע בן לוי אין הצבור רשאים לצאת עד שינמל ספר תורה ויניח במקומו ושמואל אמר עד שיצא ולא פלוגי הא דאיבא פיתחא אחרינא הא דליבא פיתחא אחרינא אמר רבא בר אהינא אסברה לי אחרי ה' אלהיכם תלכו בזמן שהכהנים מברכים את העם מה הן אומרים אמר ר' זירא אמר רב חסדא ברכו ה' מלאכיו גבורי כח וגו' ברכו ה' כל צבאיו משרתיו עושי רצונו ברכו ה' כל מעשיו בכל מקומות ממשלתו ברכו נפשי את ה' במוספי דשבתא מה הן אומרים אמר רבי אסי שיר המעלות הגה ברכו את ה' כל עבדי ה' וגו' שאו ידיכם קדש וברכו את ה' ברוך ה' מציון שוכן ירושלים הללויה ולימא נמו יברכך ה' מציון דכתיב בהוא ענינא אמר יהודה בריה דר"ש בן פוי מתוך שהתחיל בברכותיו של הקב"ה מסיים בברכותיו של הקב"ה במנחתא דתעניתא מאי אמרי אמר רב אחא בר יעקב אם עונינו ענו בנו ה' עשה למען שמוך כי רבו עושינו ענו בך רבו עשה למען שמוך כי רבו משבתינו לך חטאנו: ירמיהו יד ז

הגהות הב"ח

(א) הש"י ד"ה לעקור וכו' ובשיכלה הדיבור מפי הקורא מברכים אט:

גליון הש"ס

נ"ב פ"ג כבוד צבור. מגילה דף כד ע"ב יומא ע ע"א גליון דף ס ע"ב:

הגהות הב"ח

(א) הש"י ד"ה לעקור וכו' ובשיכלה הדיבור מפי הקורא מברכים אט:

גליון הש"ס

נ"ב פ"ג כבוד צבור. מגילה דף כד ע"ב יומא ע ע"א גליון דף ס ע"ב:

הגהות הב"ח

(א) הש"י ד"ה לעקור וכו' ובשיכלה הדיבור מפי הקורא מברכים אט:

גליון הש"ס

נ"ב פ"ג כבוד צבור. מגילה דף כד ע"ב יומא ע ע"א גליון דף ס ע"ב:

הגהות הב"ח

(א) הש"י ד"ה לעקור וכו' ובשיכלה הדיבור מפי הקורא מברכים אט:

תוספות שאנן
אין הכהנים רשאים לכוף קשרי אצבעותיהם. שפוטטין אלזעוהיס. שמזכרין ולאחר גממרו סוגרין אגרוף שלהם כשאר בני אדם. קשרי אלזעו הם החליות שכופפין ופוטטין בהם: אין הקורא. שליח צבור שקורא כהנים שיחזירו פניהם לברך: אמן. של ברכת הודאה: דיבור. כהנים: לעקור רגליהם. מן הדוכן אלא עומדין כפופין לפני המיזה. יש ללמוד מכאן סדר נשיאות כפיס כך הוא עוקר רגליו בעבודה ממקומו וצא לפני המיזה ומתפלל יחי לנון שמהא ברכה כו' כלעילוי ומאריך בה על שמתלה אמן של הודאה מפי צבור ושליח צבור קורא כהנים אס שנים הם ואס יחיד הוא אינו קורא והוא מחזיר פניו מאיליו כלציי דאמר לעיל (דף נח.) לה' אין קורא כהנים (א) וכשכלה דיבור מפי קורא מנכך אשר קדשנו כו' ואח"כ מתחילין בברכה וכשכלה אמן אחרון מפי צבור הן מחזירין פניהם וכופפין קשריהם אס רואים ושלית צבור מתחיל שים שלום והכהנים מתפללין רש"ע עשינו מה שגזרת עלינו כו' ומאריך בה עד שמתלה ברכה מפי שליח צבור ועוקרין רגליהם והולכין להס: עד שיכלה אמן. של ברכת המורה. וכל הני משום דתרי קלי לא משתמעי: עד שסגול ס"ת. במטפחותיו כדי שלא יהו הגוללים ערודים מלשמע הפטורה מפי המפטיד: להפשיט את התיבה בצבור. כל זמן שהצבור צהכ"ג. שהיה לרמס להביא ס"ת מצית אחר שמשתמר צו לזית הכנסת ופורסין בגדים כפי צרכי המיזה ומניחין אותה בתוכה וכשיצאין משם ויטלין ס"ת להוליכו לזית המשתמר צו לא יפשיטו הגדים מן התיבה בפני הצבור שטורח צבור לעכב עם ספר תורה

במנחתא דתעניתא מאי אמרי. אע"ג דפסקין צפ' בשלשה פרוקים (תענית ד' טו:) כל' יוסי דלמר ליכא נשיאות כפיס במנחתא דתעניתא משום דשכיח שכרות ואחי לאחלופי כשאר יומי י"ל הכא אליבא סתמא דמתני' דהתם צעי דקתני ד' פעמים ביום אחי נמי אפי' לר' יוסי כדלמר התם מאחר דק"ל כר' יוסי האדנא מ"ט פרסי כהני ידיהו במנחתא דתעניתא כיון דמיון לסקיעת החמה פרקי בתפלה כפולת נעילה דמי: אם עונינו ענו בנו. א"ת הני פסוקים למנחתא מאי הסגרת פנים איכא צהי י"ל משום דהיו מתענין על הרה שלא תבא על הצבור ואמר צפ"ק דתענית (דף יב:) וצפ' בתרא דמגילה (דף ל:) דבריעתא בתרא

דיומא צעי רחמי דהיינו ממנחה ואילך ואכרע על צרכי ואפרוש כפי אל ה' צפ' היראה (ברכות נה:) האי מאן דחוי

דכתיב (עורא ט) ואני יושב משומם עד מנחת הערב קמתי מתעניתי ובקרעי בגדי ומעילי אלקים הלכך התירו למצעי רחמי צעידנא דפרסי ידיהו דעת לנון הוא וענו ליבורא אמן כדמשמע חלמא ולא ידע מאי חוי ליקו קמי כהני צעידנא דפרסי ידיהו ולימא רבון העולמים חלוס חלמתי וכו': בענילה

דכתיב (עורא ט) ואני יושב משומם עד מנחת הערב קמתי מתעניתי ובקרעי בגדי ומעילי אלקים הלכך התירו למצעי רחמי צעידנא דפרסי ידיהו דעת לנון הוא וענו ליבורא אמן כדמשמע חלמא ולא ידע מאי חוי ליקו קמי כהני צעידנא דפרסי ידיהו ולימא רבון העולמים חלוס חלמתי וכו': בענילה

דכתיב (עורא ט) ואני יושב משומם עד מנחת הערב קמתי מתעניתי ובקרעי בגדי ומעילי אלקים הלכך התירו למצעי רחמי צעידנא דפרסי ידיהו דעת לנון הוא וענו ליבורא אמן כדמשמע חלמא ולא ידע מאי חוי ליקו קמי כהני צעידנא דפרסי ידיהו ולימא רבון העולמים חלוס חלמתי וכו': בענילה

דכתיב (עורא ט) ואני יושב משומם עד מנחת הערב קמתי מתעניתי ובקרעי בגדי ומעילי אלקים הלכך התירו למצעי רחמי צעידנא דפרסי ידיהו דעת לנון הוא וענו ליבורא אמן כדמשמע חלמא ולא ידע מאי חוי ליקו קמי כהני צעידנא דפרסי ידיהו ולימא רבון העולמים חלוס חלמתי וכו': בענילה

אלו נאמרין פרק שביעי סוטה

מ.

עין משפט
נר מצוה

סד א מ"י פ"ד מהל' נשואות כפ"ס הלכה ז
 סמג עש"ן כ טו"ע א"ח
 סימן קמט סעיף טו:
 סה ב מ"י פ"ט מהל' תפלה הלכה ד סמג
 עש"ן יע טו"ע א"ח ס'
 קבו סעיף א ויבדל אלפס
 זכרות פ"ג דף טו:
 וזכר"ש שם ס"י כו:
 סו ג מ"י פ"ד מהל' נשואות כפ"ס הל' ו
 סמג עש"ן כ טו"ע א"ח
 סו ד מ"י שם הלכה ו
 וע"ש זכ"מ [נזר
 א"ח ס"י קמח]:

בנעילה דיומא דכיפורי מאי אמר. לא ידענא אמאי לא אמר
 בנעילה דמענית כי היכא דאמר בזמנא דמעניתא
 דהא משמע בגמרא צ"ל בשלשה פרקים (מענית זו): דמענית הוה
 נמי נעילה אבל מוסף לא הוה צה: כל האומרם בגבולין אינו
 אלא מועה. פירש ר"י אע"ג דאמר
 צפרק הרווא (בכרות נה): הלא מלן
 דחזי חלמא וכו' דהתם משום סנה
 המירו שמה חלוס מוסקין הוא שצריך
 רפואה דהא אפילו בשבת המירו
 להתענות מענית חלוס. פירש ר"ח הני
 כולאו רבי חיאל בר אבא דרבי חיננא
 בר פפא ורבי אבהו הילכתא יניהו:
 על שאנתנו מודים דך. צערך
 צערך הודאה פירש רב משה
 ראש ישיבה בן מרנא יעקב דקא
 מודו צבור על שליח צבור אינון
 סומכין ומאי על שאנו מודים לך על
 ההודאה דקאמר שליח צבור וקא
 ענו אינון אמנ צירושלמי פ"ק דבכרות
 אימא נמי רבי אבא צ"ר וזכא צסס
 רב מודים אנתו לך שאנו מיידין
 להודות לך שמך חרננה שפתי כי
 אומרה לך וגו' צא"י האל ההודאות
 ר' שמואל צ"ר אוניא צסס רבי אחא
 הדייה ושכח לשמך הגדול לך גבורה
 לך תפארת יהי רצון מלפניך ה' אלהינו
 ואלהי אבותינו שתסמכנו בתפלתנו
 ותוקפנו מכפיפתנו כי אתה הוא
 סומך נופלים חוקף כפופים מלא
 רחמים ואין עוד מלבדך צא"י האל
 ההודאות צר קפרא אומר לך כריעה
 לך צרכה לך כפופה לך השתחויה כי
 לך תכרע כל בך וכל לשון לך משבע
 לך ה' הגדולה והגבורה וגו' והעושר
 והכבוד מלפניך וגו' ועמה ה' אלהינו
 בכל לב וכל נפש לך משתחוים כל
 עמנותי תאמרנה ה' מי כמוך צא"י
 האל ההודאות אמר רבי יודן נהגין
 אמרי רבנן כולהו ואית דלמר או
 אלהה או אלהה או אלה:

שמא הפסוק רצועה בנדרו.
 פירש ר"ח שמע מינה
 דמותר ליכנס צבית הכנסת בנסדל
 ויזנעל ללא אסרו אלא שלא לעלות
 לדוכן בנסדל ורבי הביא כמו כן מפרק
 שלישי דמגילה (דף מד): האומר איני
 עובר לפני המיזה בנסדל אף יתף
 לא יעבור אלמא דאפילו לפני המיזה
 מותר לעבור בנסדל והכי מסיק
 בהדיא צפרק הרווא (בכרות דף סג.)
 אמר רבא מה צימו אקפנדריא קפיד
 איניש ארקיקה ואמנעל לא קפיד
 איניש אף צימ הכנסת קפנדריא
 אסור ורקיקה ומנעל שרי:
 וכל

בנעילה דיומא דכיפורי מאי אמר אמר
 זוטרא ואמרי לה במתניתא (ה) והנה כי כן
 יברך גבר ירא ה' יברכה ה' מציון וראה במוב
 ירושלים כל ימי חייד וראה בנים לבניך שלום
 על ישראל היכן אומרין רב יוסף אמר בין כל
 ברכה וברכה ורב ששת אמר בהוכרת השם
 פליגי בה רב מרי ורב זביד חד אמר פסוקא
 לקבל פסוקא וחד אמר אכל פסוקא אמר
 להו לכולהו א"ר חייא בר אבא כל האומרין
 בגבולין אינו אלא מועה אמר רבי חנינא בר
 פפא תדע דבמקדש נמי לא מיבעי
 למימרינהו "כלום יש לך עבד שמברכין
 אותו ואינו מאזין א"ר אחא בר חנינא תדע
 דבגבולין נמי מיבעי למימרינהו כלום יש
 עבד שמברכין אותו ואין מסביר פנים א"ר
 אבהו מריש הוה אמינא להו כיון דחוינא ליה
 לרבי אבא דמן עכו דלא אמר להו אנא נמי
 לא אמינא להו ואמר רבי אבהו מריש הוה
 אמינא עינותנא אנא כיון דחוינא ליה לרבי
 אבא דמן עכו דאמר איהו חד טעמא ואמר
 אמוריה חד טעמא ולא קפיד אמינא לאו
 עינותנא אנא ומאי עינותנותיה דרבי אבהו
 דאמרה לה דביתהו דאמוריה דרבי אבהו
 לרביתיה דרבי אבהו הא דידן לא צריך ליה
 לדידך והאי דגחין וזקיף עליה יקרא בעלמא
 הוא דעביד ליה אזלא דביתהו ואמרה ליה
 לרבי אבהו אמר לה ומאי נפקא לך מינה
 מיני ומיניה יתקלם עילאה ותו רבי אבהו
 אימנו רבנן עליה לממנייה ברישא כיון דחזיה
 לר' אבא דמן עכו (ה) דנפיש ליה בעלי חובות
 אמר להו (ה) איכא רבה ר' אבהו ור' חייא בר
 אבא איקלעו לההוא אתרא רבי אבהו דרש
 באגרתא רבי חייא בר אבא דרש בשמעתיא
 שבקוה כולי עלמא לרבי חייא בר אבא
 ואזול לגביה דר' אבהו הלש דעתיה אמר ליה
 אמשל לך משל למה הדבר דומה לשני בני
 אדם אחד מוכר אבנים טובות ואחד מוכר
 מיני סידקית על מי קופצין לא על זה שמוכר
 מיני סידקית כל יומא הוה מלוה רבי חייא בר
 אבא לרבי אבהו עד אושפיזיה משום יקרא
 דבי קיסר ההוא יומא אלויה רבי אבהו לרבי
 חייא בר אבא עד אושפיזיה ואפילו הכי לא

איתותב דעתיה מיניה בזמן ששליח צבור
 אמר רב מודים אנתו לך ה' אלהינו על שאנו מודים לך ושמואל אמר אלהי
 כל בשר על שאנו מודים לך רבי סימאי אומר יוצרו יוצר בראשית על שאנו מודים לך נהרדעי אמרי משמיה
 דרבי סימאי ברכות והודאות לשמך הגדול על שהחיינתו וקיימתנו על שאנו מודים לך רב אחא בר יעקב מסיים
 בה הכי כן תחינו ותחנו ותקבצנו ותאסוף גליותינו לחצרות קדשך לשמור חוקיך ולעשות רצונך בלבב שלם על
 שאנו מודים לך אמר רב פפא יהילכך נימרינהו לכולהו אמר ר' יצחק לעולם תהא אימת צבור עליך שהרי כהנים
 פניהם כלפי העם ואחוריהם כלפי שכניה רב נחמן אמר מהכא ויקם המלך דוד על רגליו ויאמר שמעוני אחי
 ועמי אם אחי למה עמי ואם עמי למה אחי אמר רבי אלעזר אמר להם דוד לישראל אם אתם שומעין לי אחי אתם
 ואם לאו עמי אתם ואני רודה אתכם במקל רבנן אמרי מהכא (ה) דאין כהנים רשאים לעלות בסנדליות לדוכן
 וזוהו אחת מתשע תקנות שהתקין רבן יוחנן בן זכאי מאי טעמא לאו משום כבוד צבור אמר רב אשי לא התם
 שמא נפסקה לו רצועה בסנדליו והדר אויל למיקטריה ואמרי בן גרששה או בן חלוצה הוא: ובמקדש ברכה אחת כו':
 וכל

בזכרת השם. כשהכניס מוצרין את השם: פסוקא לקבל פסוקא.
 שהכניס אומרים פסוק ראשון והם אומרים אחד מאלו ובשני היו
 אומרים את השני ובשלישי את השלישי וכן צמוסף וכן צמנחה שהרי
 כולן שלשה שלשה הם: אינו אלא טעם. שלא נתקנו לומר אלא לכבוד
 שם המיוחד הנזכר במקדש: ואינו
 מסביר פנים. להראות שברכת רבו
 חשונה לו ועריבה עליו ותגמל לרבו
 עליו כן: אמוריה. המתרגם לרבים
 מה שהוא לוחש לו בשעת הדרשה:
 לא לריך לדידך. חכם הוא כמו
 צעלך: יקרא דמלכותא. (ו) שהרי
 רבי אבהו נשוא פנים צבית המלך
 כדלמרי' צמניגה (דף דף ט.) נשוא פנים
 כגון ר' אבהו צי קיסר וצמנהדרין
 (דף דף ט.) אמר להו נפקי אמרתא
 דבי קיסר לאפיה ומשרין קמיה רבה
 דעמיה מדכרנא לאומתיה: וסו רבנן
 אימנו עליה. ועוד זו מענוותנותו:
 דנפיש עליה חובות. שהיה לריך
 ללוות: אמר ר' אבהו איס לן רבה.
 חכם גדול וראוי לישב צראש יומר
 ממני כדי שיושיבוהו צראש ונמנין
 לו מנות ומנשרין אותו כדי שהיא
 חשוד וישמעו דבריו כדמניא והכהן
 הגדול מאחוריו גלוהו משל אחי
 (יומא דף יח.) ה"ג רבי אבהו דרש
 באגרתא: שמעתיא. הלכות דינין
 ואיסור וטהרות: סידקית. כלי מלאכות
 נשים ועניים כגון פלכים מחטין
 ולינרות: לא על מוכר סידקית.
 צמניה. מתוך שדמיהם קלים יש
 להם קוים הרבה. ולהפסיד דעתו הוא
 אומר: על שאנו מודים לך. על
 שנתם בלבנו להיות (ה) מודים לך
 דבוקים צן ומודים לך: רבי סימאי.
 מוסיקף הוא. וכן כולם מוסיקפין הן על
 הראשונים: שמעוני אחי ועמי.
 מזהירם היה להתנדב לצדק הצית
 לצנין המקדש: אם אסם שומעים לי.
 להיות שלימים למקום אחי וחבריי
 אחס. אלמא המלך אימת צבור עליו
 אס כשרים הם: עמי אסם. כנזשים
 חמתי: לאו משום אימתא דציבורא.
 מפני שמסתלקין צנדין העשוין
 למדתו בהצנחת ידיו ונראין סנדליו
 לצבור וכן אין ראוי לראות מפני טיט
 שעליהן: דימא מפסקא לרועה.
 וגנאי הוא לעמנו ומתלווצים עליו
 כשסנדלו מותרת ויחיד למקטריה
 וחזריו מצרכין ואחי למימר אינו
 ראוי לנשואות כפ"ס והלך וישב לו:
 וכל

(ה) ס"א אית לכו נ"א ח"ל
 עד דמנלנא ליה לרבי אבא לא
 אחא עד דאליל ליה. (ה) בקרא
 כמי דיד המלך. (ג) ר"ה
 לא. (ד) ויקרא כל. (ה) ס"א
 ל"ג. (ו) הלא הוה לו הדלל.)

תורה אור השלם

- הנה כי כן יברך גבר ירא ה' תחלים קבד ד
- ויקם דוד המלך על רגליו ויאמר שמעוני אחי ועמי אני עם לבבי לבנות בית מנחה לארון ברית ה' ולתתם רגלי אלהינו והקביעותי לבנות:

דברי הימים א כח ב

הגהות הב"ח

- (ה) נ"ב צמתיא תנא
 הנה: (ה) שם דמן עכו
 (דנפיש) מ"מ ור"צ ס"א
 דתפיסי: (ג) שם מהכא
 דר"ר אין סההיים:
 (ד) רש"י ד"ס יקרא
 דמלכות שהיה ר' אבא:

גליון הש"ס

נ"ב אמר רב שמא היילך
 בשרונו לכולהו. כעין זה
 שם דף כ ט"א חזין דף
 סה ט"א ויבדק עו ע"כ: